

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Meditationum evangelicarum pars tertia, hoc est:
Tractatio evangeliorum tam dominicalium, quam
festivalium, ad recte se sub variis tentationum generibus
gerendum, disposita**

Creide, Hartmann

Francofurti ad Moenum, 1682

Exegesis

[urn:nbn:de:bsz:31-126133](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-126133)

- I. Triplicem Querelam.
 II. Triplicem Medelam.
 III. Triplicem Cautelam.

J. J.

Exegefis.

Defcribit Moles, in 29. cap. Exodi, fufe vocationem & Ceremonias, quibus Aaron ejusq; filii ad Sacerdotium à Deo vocati funt. Quo ipfo Dominus luculenter fignificavit, feipfum effe Collatorem & Dominum Ministerii, qui homines utiles ad illud vocet, & neceffariis donis inſtruat, quo ita Eccleſia ad Domini gloriam, & hominum ſalutem ædificetur.

In prælectâ Pericope audimus, quomodo Servator, ad Apoſtolos jam autè vocatos unum adhuc, nempe Matthæum publicanum vocaverit, qui & fine ullâ tergiverſatione promtè Chriſtum ſecutus eſt.

Querela reſpicit

I. *Matthæi telonium.* Jeſus vidit hominem ſedentem in telonio, Matthæum nomine. Hinc eluceſcit, quod Matthæus tum temporis Mammonæ mancipium, cujus omne ſtudium in corradendis pecuniis & opibus, fuerit. Hoc fine non modò telonium à Romanis conduxerat: ſed & quo hunc ſcopum ſuum obtineret, alios inique defraudavit, uſuris gravavit, & per fas & nefas, opes ſuas auxit.

Matthæi telonium quidem dudum interit: ſed quot avaritiæ cultores hodie tenus cum Matthæo in telonio ſedent? Quæ enim plerorumque hominum meditatio, intentio, ſtudium aliud, quam quod

in telonio ſedeant? hoc eſt, in comparandis opibus, & corradendis pecuniis omne ſtudium ſuum collocent, jurene an injuria, licita vel illicita per media, nihil intereſt. Sane quod Propertius olim cecinit, nunc ad amuſſim impleri cernimus:

Aurea nunc verè ſunt ſecula, plurimus auro

Venit honos: auro conciliatur amor.

Auro pulſa fides, auro venalia jura,

Aurum lex ſequitur, mox ſine lege pudor.

Ut rectè Demoſthenes dixerit: *Δείδι γρημάτων, καὶ ἀνὺ τέτων ἐσέν ἐστὶ γινέσται τῶν δότων,* opus ſunt opes, & ſine iis nihil fiet, quod opus.

Sicut igitur quilibet pecuniâ opus habet in hoc mundo, ad hunc mundum: ita nemo non in pecuniis coacervandis omni ſtudio deſudat, quin pluriſimi ſe ideo in mundo vivere opinantur, ut pecunias colligant, quas & animæ & corpori præpoſterè præferre non dubitant, juxta verſum Heſiodi:

Χρήματα γὰρ ψυχὴ πέλειται δειλοῖσι βροτοῖσι.

Lucri quippe bonus odor ex re qualibet, & ubi vel minimus quaſtus obtineri poteſt, ibi Deus ejuſque verbum, anima cum beatitudine, & virtus cum honeſtate parùm attrēditur, ſicut ille apud Plautum ait: Si lucri quid detur, potius rem divinam deferam. Sic illud Horatii locum habet:

O cives cives, quaerenda pecunia primum,

Virtus poſt nummos!

Hinc ubique locorum telonia eriguntur, vultque unusquiſq; in telonio ſedere, ut & ipſe opes & divitias ſibi adquirat.

In

In hoc telonio fedent Clerici, qui quidem in aliis non raro avaritiam damnant, eosq; ad ἀυτάπειαν hortantur, dicentes: Quæstus magnus pietas cum animo, suâ sorte contento, 1. Tim. 6. v. 6. Verùm dicunt & non faciunt, Matth. 23. v. 3. Sanè multi occurrunt, qui cum Sacerdotibus & Senioribus Israeliticis in eodem luto hærent, de quorum avaritia vide Jer. 6. v. 13. Amos 8. v. 5. Hof. 12. v. 17. Mich. 6. v. 11, nec non cum Pharisæis & Scribis, Matth. 15. v. 5. c. 23. v. 14. Marc. 7. v. 11. Luc. 5. v. 17. c. 11. v. 42. c. 16. v. 14. ut & cum summis Sacerdotibus, Matth. 21. v. 12. Quærunr cum Simone Mago lucrum ex Evangelio, Act. 8. v. 19. ut & cum falsis fratribus & Apostolis, 1. Tim. 6. v. 5. 2. Petr. 2. v. 3. 4.

Deinde in hoc telonio fedent Politici. Nero monstrum illud Imperatoris adhuc hodiè in multis Magnatibus renascitur cujus monitum ad præfectos notum est: Scis quid mihi opus est. Hoc agamus, ne quis quicquam habeat. Similiter Symbolum Vespasiani Imperatoris adhuc celebratur: Bonus lucri odor exre qualibet est. Pertinent huc Consilarii, Jcti, Secretarii, Præfecti &c. qui propter pecuniam jus violant, munera accipiunt, innocentes opprimunt & variis studiis in pecunia inique acquirenda occupati sunt.

In vita quoque communi nemo non in telonio sedere studet. Mercatores, Mechanici, tabernarii & opifices adulterant merces, vendunt vitiosa pro bonis, & proximum reclamante conscientia suâ, defraudant: ubi imposturarum & fraudium tot species, ut enumerari nequeant. Et quod pessimum, multi aded lucro intenti sunt, ut cor, sensus, meditationes & studia omnia

ad quæstum componant, semper dicentes affer, affer, Prov. 30. v. 15. sive sit raptum, sive sit captum, modò sit aptum: & tamen boni Christiani videri non dubitant. Verùm monstra Christianorum, non Christiani sunt, qui plus ἄστυ quam Christum æstimant, & petram cordis sui, & partem suam constituunt, Job. 31. v. 24. Plal. 73. v. 26.

Fugite, fugite vos mei damnosum hoc avaritiæ telonium, ut Cacadæmonem ipsum, ne laqueis ejus irretiti, in desideria stulta & nociva incidatis, quæ mergunt homines in interitum & perditionem, 1. Tim. 6. v. 9. Matth. 16. v. 26.

II. *Magnum mundi nosocomium.* Dicit hïc Christus: Opus est Medico male habentibus. Quid per male habentes intelligat, ipse in sequentibus innuit, inquit: Veni vocare peccatores ad pœnitentiam. Sunt igitur peccatores malè habètes, qualis quoque Matthæus fuit, dum adhuc in telonio sedit, sicut & reliqui publicani & peccatores, qui cum Christo in ædibus Matthæi discubuerunt, & cibum manducarunt. Quia igitur omnes homines peccatores sunt & egent gloria Dei, Rom. 3. vers. 23. omnes quoque malè habent, ut mundus nihil aliud sit, quam nosocomium variis ægrotis refertum.

Sicut igitur morbi corporales, omnes hominis vires debilitant, sensus & membra obrundunt, ut neque pes neq; manus officium facere possit, quin & formam hominis violant, tandem nisi in tempore curentur, certissimam mortem inferunt: Ita & peccatum corruptio totius hominis est, quo internæ & externæ gratiæ & naturæ vires depravatæ, pulchritudo imaginis di-

vina deformata, & omnes sensus atque membra adeò debilitata sunt, ut ad bonum planè inepra & ad malū prona sint. Quinimo totum caput languet, & totum cor ægrotat. A planta pedis usque ad verticem, non est in eo integrum quiddam, Esa. 1. v. 5. 6.

Verè languet anima, animalis enim homo non percipit ea, quæ sunt Spiritus Dei, 1. Cor. 2. v. 14. languet cor, cujus omne figmentum ad malum pronum est ab adolescentia sua, Genes. 6. v. 7. ægrotat intellectus, non enim sufficientes sumus, cogitare aliquid à nobis, quasi ex nobis, 2. Cor. 3. v. 5. ægrotat anima, videmus enim aliam legera in membris nostris, repugnantem legi mentis nostræ; bonum quod volumus non facimus, sed quod nolumus malum, hoc agimus, Rom. 7. v. 19. 23. Summa: nihil boni in nobis, hoc est, in carne nostra habitat, Rom. 7. v. 18. Et in peccatis mortui sumus, Eph. 2. v. 1.

Hic laborat melancholia desperationis, ille Hydrope præsumptionis, iste contractura & paralyti securitatis; hic epilepsia impænitentiæ, ille phrenisi avaritiæ, iste lepra scortationis & adulteri, alii aliis periculosis morbis lethaliter decumbunt.

Quia igitur omnes & singuli in hoc mundi nosocomio lethaliter agrotamus, agnoscamus quisq; morbum suum: sicut enim agnitio morbi initium sanitatis est: ita ex aduerso in præsentissimo periculo versantur, qui morbum non agnoscunt; quod & de spiritualibus morbis intelligendum est, Joh. 1. v. 8. 9. Scrutemur igitur vias nostras, & quæramus & revertamur ad Dominum, Thren. 3. vers. 40. 41. 42.

III. Pharisaicum odium. Ubi Pharisei vident multos publicanos & peccatores cum Christo in domo Matthæi discumbere, ansam illi hinc capiunt animum suum virulentum contrà Christum exprimentidi, ideò dicunt discipulis ejus: Quare cum publicanis & peccatoribus manducat Magister vester? q. d. Honestus vir cum publicis peccatoribus & publicanis nullum habet commercium. At Magister vester, qui aliàs omnes reformare vult, cum ipsis discumbit, & genio indulget. Ideò parùm honestatis & sanctitatis in ipso esse valde consentaneum est, quem tamen vos pro Magistro agnoscitis, & alios sincere Doctores negligitis.

Nonne verò hoc satanicum odium & detestabilis invidia? Nihil sanè optimus Servator iniqui gesserat, qui ideò conversabatur cum publicanis & peccatoribus hicce, ut eosdem ab impia vita ad Deum converteret: & ecce optima ejus intentio à convitiatoribus hisce sinistra interpretatur, & depravatur.

Sed & hodie tenus Sycophantæ ejusmodi vivunt, qui ex odio & invidentia Pharisaica, qua in pios flagrant, omnes eorum actiones & intentiones virulenter depravant, ut nihil tam benè dici & fieri possit, quod illi non pessimè calumniantur & malevole dijudicent.

Hoc ipsum verò mordet pios, sicut & David propterea conqueritur, Psalm. 120. v. 4. 5. & Deus ipse Ezech. 2. v. 6.

Optimum verò remedium contrà virulentas hujusmodi linguas est, ut veritati studeas, rectè agas, & conscientia rectæ voluntatis, morsus calumniatorū obliques.

Qui

Qui lapide ictus est, quærit medicinam: ictus autem calumniæ gravius, quam lapides feriunt. Est enim calumnia clava & gladius, & jaculum incurabile, ut ait Salomon, Prov. 25. v. 18. sed his veritas mederi potest, quæ ubi negligitur, vulnera acerbiora fiunt, ait Ambrosius.

Ne verò patent homines ejusmodi contumeliosi, se quicquid hujus mali gesserint, impunè laturus: Minimè. Ubi enim convitiis suis satis debacchati, & gladio pestiferæ linguæ atque arcu calumniarum, piis insidiati sunt, tandem arcus eorum confringetur, & gladius intrabit in cor ipsorum, Psal. 37. v. 15. in æternam ipsorum ignominiam & opprobrium.

De Secundo.

Sequitur *Medela*, quæ fluit
 I. Ex Christi mansuetudine, quæ elucescit ex verbis Matthæi dicentis: Et factum est, discumbente eo in domo: Ecce, multi publicani, & peccatores venientes, discumbebant cum Jesu, & discipulis ejus. Quo indicat, non modò Christum ergà Matthæum se benevolè exhibuisse, ut cum ipso ad invitationem ejus in domum suam descenderit: sed & ergà reliquos convivas, cum quibus discubuerit, & cibum cepit; licet magni & nefarii peccatores illi fuerint.

Diabolus semper nobis persuadere fatigat, Christum peccatores abominare, & detestari. Sed hinc contrarium perspicimus. Discumbit enim ille cum publicanis & peccatoribus. Quinam fuerunt peccatores & publicani? Publicani fuerunt omnibus abominabiles ob execrabile avaritiæ

vitium. Peccatores verò hi ejusmodi malefici, qui in publicis peccatis & flagitiis, cædibus, avaritia, scortatione, libidine, adulterio furto & rapinis, aliisque famosis ejusmodi vitiis, sine propudio degebant. Apud Judæos tanquam proverbium celebratum, quod si hominem impium, & nullius conscientiæ denotare voluerint, publicanum & peccatorem eum vocaverint. Quò procul dubio, Christus respexit, ubi de homine, qui omnem admonitionem spernit, & neque fratrem suum, neque alios, neque Ecclesiam audire vult, dicit, quod sicut publicanus & Ethnicus nobis esse debeat, Matth. 18. v. 17.

Et nihilominus Servator cum ejusmodi peccatoribus & publicanis conversatur, manducat cum illis, quò benignitatem, humanitatem, & mansuetudinem suam sufficienter probat, se nullum peccatorem despiciere, vel abjecturum esse, Joh. 6. v. 37. Sed potius promptum esse, omnibus gratiam suam exhibere, qui illam desiderent.

Quod si igitur & tu miser peccator es, qui hæctenus in catalogo peccatorum & publicanorum fuisti, noli propterea desperare: sed potius fide intueri Jesum tuum, inter medios peccatores & publicanos hinc decumbentem, quod si illos non neglexit, neque te negliget: si illos non abjecit, neque te abjiciet, si illos in gratiam recepit, te quoque in gratiam recipiet.

Præclara sunt verba Bernhardi: Omnino propter mansuetudinem, quæ in te prædicatur, curimus post te, Jesu bone, audientes, quod non spernas pauperem, peccatorem non horreas. Non horruisti confidentem Latronem, non supplicantem peccatricem, non